

V I Lenin

Om paroller

Alltför ofta har det förekommit, att när historien gör en tvär vändning så kan inte ens avancerade partier under en längre eller kortare tid finna sig tillrätta i det nya läget utan upprepar paroller, som igår var riktiga men som idag förlorat varje mening, förlorat meningen lika ”plötsligt” som den tvära vändningen i historien var ”plötsligt”.

Någonting liknande kan tydligen upprepas med parollen om hela statsmaktens övergång till sovjeterna. Den parollen var riktig under en oåterkalleligen förgången period av vår revolution, låt oss säga från den 27 februari till den 4 juli. Nu har denna paroll ovedersägligt upphört att vara riktig. Om man inte förstått det, kan man ingenting begripa av nutidens aktuella frågor. Varje särskild paroll måste vara härledd ur hela totaliteten av en bestämd politisk situations särdrag. Och det politiska läget i Ryssland skiljer sig nu, efter den 4 juli, radikalt från läget under tiden från den 27 februari till den 4 juli.

Då, under denna förgångna period av revolutionen, härskade i staten det s k dubbelväldet, som både materiellt och formellt uttryckte statsmaktens obestämda övergångstillstånd. Låt oss inte glömma, att frågan om makten är varje revolutions grundläggande fråga.

Makten var då instabil. Den var enligt en frivillig överenskommelse delad mellan den provisoriska regeringen och sovjeterna. Sovjeterna var delegationer från de fria, dvs inte något utifrån kommande våld underkastade, beväpnade arbetarnas och soldaternas massa. Vapnen i folkets händer, frånvaron av våld utifrån över folket – det var sakens *väsen*. Det var det, som öppnade och tryggade en fredlig utvecklingsväg för hela revolutionen. Parollen om ”hela maktens övergång till sovjeterna” var en paroll för det närmaste steget, det omedelbart genomförbara steget på denna fredliga utvecklingsväg. Det var parollen för den fredliga utveckling av revolutionen, som var möjlig och naturligtvis också mest önskvärd från den 27 februari till den 4 juli, men som nu är absolut omöjlig.

Av allt att döma har inte alla anhängare av parollen om ”hela maktens övergång till sovjeterna” tillräckligt tänkt sig in i att detta var en paroll för revolutionens fredliga utveckling. Fredlig inte endast i den meningen att ingen, ingen enda klass, ingen betydande kraft vid den tiden (från den 27 februari till den 4 juli) hade kunnat sätta sig emot och hindra maktens övergång till sovjeterna. Men det är ändå inte allt. En fredlig utveckling skulle då ha varit möjlig, t o m i det avseendet att kampen mellan klasserna och partierna *inom* sovjeterna då hade kunnat försiggå på det fredligaste och smärtlösa sätt, under förutsättning att hela den oinskränkta statsmakten i rätt tid övergått till dem.

Denna senare sida av saken har man tills vidare inte heller ägnat tillräcklig uppmärksamhet. Till sin klassammansättning var sovjeterna arbetar- och bonderörelsens organ, den färdiga formen för deras diktatur. Hade de haft oinskränkt makt, skulle de småborgerliga skiktens största brist, deras största synd, tilltron till kapitalisterna, ha övervunnits i praktiken, kritiserats genom erfarenheterna från deras egna åtgärder. Ombytet av de makthavande klasserna och partierna hade kunnat försiggå fredligt inom sovjeterna på basen av dessas envælde och oinskränkta makt; alla sovjetpartiernas förbindelse med massorna hade kunnat förbli fast och oförsvagad. Man får inte för ett ögonblick glömma att endast detta sovjetpartiernas mycket fasta samt på bredden och djupet fritt växande samband med massorna hade kunnat hjälpa till att fredligt övervinna illusionerna om det småborgerliga kompromissandet med bourgeoisin. Maktens övergång till sovjeterna skulle i och för sig inte ha ändrat och inte kunnat ändra klassernas inbördes förhållande; den skulle inte ha ändrat någonting i böndernas

småborgerlighet. Men den skulle i rätt tid tagit ett stort steg till att rycka loss bönderna från bourgeoisin, till att föra dem närmare arbetarna och sedan också sammansluta dem med arbetarna.

Så hade det kunnat bli, om makten i rätt tid hade övergått till sovjeterna. Så hade det blivit lättast och fördelaktigast för folket. Denna väg skulle ha blivit den smärtlösta, och därför borde man ha kämpat ytterst energiskt för den. Men nu har denna kamp, kampen för att makten i rätt tid skulle övergå till sovjeterna, avslutats. Den fredliga utvecklingsvägen är inte längre framkomlig. Den ickefredliga, ytterst smärtsamma vägen har börjat.

Omslaget den 4 juli består just i att det objektiva läget därefter tvärt ändrade sig. Maktens instabila tillstånd har upphört, makten har på det avgörande stället övergått i kontrarevolutionens händer. Partiernas utveckling på basis av socialistrevolutionärernas och mensjevikernas småborgerliga partiers kompromissande med de kontrarevolutionära kadeterna har lett till att båda dessa småborgerliga partier blivit faktiska deltagare och medhjälpare i det kontrarevolutionära bödelsväldet. Småborgarnas omedvetna tillit till kapitalisterna har genom partikampens utvecklingsgång lett de förra till att medvetet stödja kontrarevolutionärerna. Partirelationernas utvecklingscykel har avslutats. Den 27 februari stod alla klasser tillsammans mot monarkin. Efter den 4 juli länkade den kontrarevolutionära bourgeoisin, arm i arm med monarkisterna och svarhundragrupperna, vid sig de småborgerliga socialistrevolutionärerna och mensjevikerna, som den delvis skrämt, och överlämnade den faktiska statsmakten i händerna på cavaignacarna, i händerna på ett militärband, som skjuter de tredskande vid fronten och slår ned bolsjevikerna i Petrograd.

Parollen om maktens övergång till sovjeterna skulle nu låta som ett donquijoteri eller som ett hån. Denna paroll skulle objektivt innebära ett bedrägeri mot folket, skulle inge det illusionen att sovjeterna även nu endast behövde önska att ta makten eller fatta beslut härom, så skulle de erhålla makten, att det i sovjeten ännu skulle finnas partier, som inte besudlat sig med lakejtjänst åt bödlarna, att det vore möjligt att göra det gjorda gjort.

Det vore det största misstag att tro, att det revolutionära proletariatet så att säga av ”hämd” på socialistrevolutionärerna och mensjevikerna för att de stöder bolsjevikernas krossande, arkebuseringarna vid fronten och arbetarnas avväpnande, kan ”vägra” att stödja dem mot kontrarevolutionen. Ett sådant sätt att ställa frågan skulle för det första innebära att överföra kälkborgerliga moralbegrepp på proletariatet (ty *för sakens bästa* kommer proletariatet ständigt att stödja inte endast den vacklande småbourgeoisin utan också storbourgeoisin); den skulle för det andra – och det är det viktigaste – innebära ett kälkborgerligt försök att släta över sakens politiska innebörd med ”moraliserande”.

Sakens innebörd består just i att makten inte längre kan tas på fredlig väg. Den kan erhållas först sedan man i beslutsam kamp besekrat de nuvarande verkliga makthavarna, nämligen militärbandet, cavaignacarna, vilka stöder sig på de till Petrograd överförda reaktionära trupperna, på kadeterna och monarkisterna.

Sakens innebörd består i att dessa nya innehavare av statsmakten endast kan besegras av de revolutionära folkmassorna, men en förutsättning för deras rörelse är inte endast att de leds av proletariatet utan även att de vänder ryggen åt socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier, som förrätt revolutionens sak.

Den som inför kälkborgerlig moral i politiken, resonerar så här: låt vara att socialistrevolutionärerna och mensjevikerna begick ett ”fel”, då de stödde cavaignacarna, som avväpnar proletariatet och de revolutionära regementena; men man måste ge dem möjlighet att ”rätta” felet, man får ”inte göra det svårare” för dem att rätta ”felet”; man måste underlätta

småbourgeoisins vacklan åt arbetarnas sida. Ett dylikt resonemang skulle vara en barnslig naivitet eller helt enkelt en dumhet, om inte rentav ett nytt bedrägeri mot arbetarna. Ty de småborgerliga massornas vacklan åt arbetarnas sida skulle bestå endast däri, och just däri, att dessa massor vänt sig bort från socialistrevolutionärerna och mensjevikerna. De socialistrevolutionära och mensjevikiska partiernas rättande av "felet" skulle nu endast kunna bestå i att dessa partier förklarade Tsereteli och Tjernov, Dan och Rakitnikov vara bödlarnas hantlangare. Vi är helt och ovillkorligen för att "felet rättas" på sådant sätt ...

Revolutionens grundläggande fråga är frågan om makten, sade vi. Tilläggas bör: just revolutionerna visar oss vid varje steg en fördunkling av frågan om var den verkliga makten ligger, visar oss en divergens mellan den formella och den reella makten. Just detta är också ett av de viktigaste särdragen i varje revolutionär period. I mars och april 1917 visste man inte, om den reella makten låg i regeringens eller i sovjetens händer.

Men nu är det särskilt viktigt, att de medvetna arbetarna nyktert betraktar revolutionens grundläggande fråga: i vems händer ligger statsmakten i detta ögonblick? Tänk efter, vilka dess materiella yttringar är, ta inte fraserna för handling och det skall inte bli svårt att finna svaret.

Staten är framför allt förband av väpnade människor med materiella bihang såsom fångelser, skrev Friedrich Engels. Nu är det officersaspiranterna och reaktionära kosacker, speciellt dirigerade till Petrograd; det är de, som håller Kamenev och andra i fångelse; de som förbjudit tidningen Pravda; de som avväpnat arbetarna och en bestämd del av soldaterna; de som arkebuserar en lika bestämd del av soldaterna; de som arkebuserar en lika bestämd del av trupperna i armén. Just dessa bödlar är den reella makten. Tsereteli- och Tjernovmännen är ministrar utan makt, ministerdockor, ledare för partier, som stöder bödelsväldet. Det är ett faktum. Och detta faktum ändras inte av, att vare sig Tsereteli eller Tjernov personligen troligen "inte godkänner" bödelsväldet, att deras tidningar skyggt tar avstånd från det: en sådan variant av den politiska skruden ändrar ingenting i sakens kärna.

Förbudet mot organet för 150 000 petrogradväljare, officersaspiranternas mord på arbetaren Voinov (den 6 juli) för att han bar ut Listok Pravdy ur tryckeriet – är det kanske inte ett bödelsverk? Är det inte ett verk av cavaignacare? Varken regeringen eller sovjeterna "bär skulden" härför, kommer man att säga oss.

Så mycket sämre för regeringen och för sovjeterna, kommer vi att svara, ty då är de således nollor, de är marionetter och den reella makten ligger inte hos dem.

Folket måste framför allt och mest av allt veta sanningen, veta i vems händer statsmakten i verkligheten ligger. Man måste säga folket hela sanningen: makten ligger i händerna på en militärklick av cavaignacare (Kerenskij, vissa generaler, officerare osv), vilka stöds av borgarklassen med kadetpartiet i spetsen samt av alla monarkister, vilka utför sitt verk genom alla svarhundratidningar, genom Novoje Vremja, Zjivoje Slovo osv, osv.

Denna makt måste störtas. Härförutan är allt prat om kamp mot kontrarevolutionen tomma fraser, "självbedrägeri och bedrägeri mot folket".

Denna makt stöds nu av ministrarna Tsereteli och Tjernov och deras gelikar i regeringen och av deras partier: man måste klargöra deras bödelsroll för folket och påvisa att en sådan "final" var oundviklig för dessa partier efter deras "fel" den 21 april, den 5 maj, den 9 juni, den 4 juli, sedan de godkände offensivpolitiken, en politik som till nio tiondelar förutbestämde cavaignacarnas seger i juli.

Hela agitationen bland folket måste ställas om så, att den beaktar just den nuvarande revolutionens och i synnerhet julidagarnas konkreta erfarenhet, dvs att den tydligt skall utpeka folkets verkliga fiende, militärklickern, kadeterna och svarthundramännen, och att den bestämt skall avslöja de småborgerliga partierna, socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier, vilka har spelat och alltjämt spelar rollen som bödelsväldets hantlangare.

Hela agitationen bland folket måste ställas om så, att det blir klarlagt hur fullständigt hopplöst det är för bönderna att få jord innan militärklickens makt störtats, innan socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier avslöjats och berövats folkets förtroende. Under ”normala” förhållanden i den kapitalistiska utvecklingen skulle det vara en mycket långvarig och mycket svår process, men både kriget och det ekonomiska förfallet kommer att påskynda saken oerhört. Det är sådana ”påskyndare”, som gör att en månad och rentav en vecka kan jämföras med ett år.

Mot det ovan anförda skulle man antagligen framföra två invändningar: för det första att nu tala om beslutsam kamp är detsamma som att uppmuntra splittrade aktioner, vilka just skulle främja kontrarevolutionen; för det andra att dennas störtande likväl innebär maktens övergång i sovjeternas händer.

Som svar på den första invändningen säger vi: Rysslands arbetare är redan tillräckligt medvetna för att inte gå på en provokation i ett ögonblick som veterligen är ogynnsamt för dem. Att gå till aktion nu och göra motstånd, det vore obestriddigt att bistå kontrarevolutionen. Att en beslutsam kamp är möjlig endast vid ett nytt revolutionsuppsving bland de bredaste massorna, är även obestriddigt. Men det räcker inte med att i allmänhet tala om ett revolutionsuppsving, om dess stigande flod, om hjälp av arbetarna i väst osv, det gäller att dra en bestämd slutsats av vårt förflutna, det gäller att beakta just våra lärdomar. Detta beaktande kommer just att ge parollen om en beslutsam kamp mot kontrarevolutionen, som ryckt till sig makten.

Den andra invändningen går även ut på att ersätta de konkreta sanningarna med i högsta grad allmänna betraktelser. Ingenting, ingen kraft utom det revolutionära proletariatet kan störta den borgerliga kontrarevolutionen. Just det revolutionära proletariatet måste, efter den erfarenhet som juli 1917 gett, självständigt ta statsmakten i sina händer – annars är revolutionens seger *inte möjlig*. Makten i händerna på proletariatet, de fattiga böndernas eller halvproletärernas stöd åt det – det är den enda utvägen, och vi har redan sagt, vilka omständigheter som i högsta grad kan påskynda den.

Sovjeter kan och måste uppstå i denna nya revolution, men inte de nuvarande sovjeterna, inte organ för kompromiss med bourgeoisin, utan organ för revolutionär kamp mot den. Det stämmer att vi även då kommer att vara för att hela staten skall byggas upp enligt sovjettyp. Det är inte en fråga om sovjeterna i allmänhet, utan en fråga om kamp mot den *nuvarande* kontrarevolutionen och mot de *nuvarande* sovjeternas förräderi.

Att ersätta det konkreta med det abstrakta är en av de största synderna, en av de allra farligaste synderna i revolutionen. De nuvarande sovjeterna har gjort bankrutt, har lidit fullständigt skeppsbrott, emedan de behärskas av socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier. I det givna ögonblicket ser dessa sovjeter ut som får, ledda till slaktbänken och lagda under yxan, där de bräker jämmerligt. *Nu* är sovjeterna maktlösa och hjälplösa inför den segerrika och segrande kontrarevolutionen. Parollen om maktens övergång till sovjeterna kan uppfattas som en ”enkel” uppmaning om maktens övergång just till de nuvarande sovjeterna och att säga så, att uppmana härtill, det vore nu att bedra folket. Det finns ingenting farligare än bedrägeri.

Utvecklingscykeln i klass- och partikampen i Ryssland från den 27 februari till den 4 juli har avslutats. En ny cykel tar sin början, men den omfattar inte de gamla klasserna, inte de gamla partierna, inte de gamla sovjeterna, utan i kampens eld förnyade, genom kampens gång härdade, skolade och ombildade klasser, partier och sovjeter. Man får inte se tillbaka, utan man måste se framåt. Man får inte operera med de gamla klass- och partikategorierna utan måste operera med de nya, som uppkommit efter julidagarna. Vid den nya cykelns början måste man utgå ifrån den segerrika borgerliga kontrarevolutionen, som har segrat, därför att socialistrevolutionärerna och mensjevikerna kompromissat med den, och som kan besegras endast av det revolutionära proletariatet. I den nya cykeln kommer det naturligtvis fortfarande att finnas många olikartade etapper både innan kontrarevolutionen slutgiltigt segrat och innan socialistrevolutionärerna och mensjevikerna slutgiltigt (utan kamp) lidit nederlag och innan den nya revolutionen befinner sig i ett nytt uppsving. Men härom kan man tala först senare, allt efter som var och en av dessa etapper framträder ...

Skrivet i mitten av juli 1917

Publicerat som särskild broschyr 1917 av RSDAP(b):s kronstadtkommitté

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 34, s 10-17